

“Het is wachten op antwoorden in PFOS-dossier”

9 JULI 2021

Enkele bewoners van de gemeente Zwijndrecht en de stad Antwerpen hebben vrijdag een ingebrekestelling gestuurd richting hun gemeentebesturen in het kader van de PFOS-vervuiling. Dat meldt de lokale actiegroep Grondrecht. De bewoners vinden dat er te weinig voorzorgsmaatregelen worden genomen bij de Oosterweelwerken en krijgen daarin ook de steun van Greenpeace en de Bond Beter Leefmilieu (BBL). Niet alleen voor de inwoners, maar ook voor de landbouwers in de regio is het wachten op antwoorden.

Lees meer over: [gezondheid](#) [voedselveiligheid](#)

"We zijn geen tegenstanders van Oosterweel, maar we eisen wel dat voldoende garanties worden geboden voor onze gezondheid", klinkt het in een mededeling van Grondrecht. "Als onze gemeentebesturen niet optreden om onze gezondheid te beschermen, dan moeten we het misschien maar zelf doen."

De bewoners en milieuorganisaties stellen dat de lopende wegenwerken plaatsvinden in zwaar vervuilde grond en dat dat mogelijk risico's meebrengt voor omwonenden. "Zolang niet onafhankelijk is vastgesteld dat er geen risico's zijn voor de buurt, en dat state of the art-normen en -technieken worden gebruikt, zijn wij niet gerustgesteld", zegt woordvoester Mieke Windey van Grondrecht.

Concreet stellen de bewoners de normen in vraag die in de Oosterweelvergunningen worden gehanteerd en menen ze dat er weinig garanties zijn dat inpakken van vervuilde grond een duurzame methode is en het vrijkomen of doorsijpelen van de vervuiling voorkomt. Ze maken zich naar eigen zeggen ook zorgen dat de Oosterweelwerken ervoor zullen zorgen dat de vervuiling niet kan worden aangepakt op lange termijn. Tot slot zijn ze ook bezorgd over het transport van de zwaarst vervuilde gronden naar het terrein van 3M en de opslag ervan daar.

Onzekerheid voor landbouwers

BBL wijst erop dat de PFOS-vervuiling echter niet stopt aan de uitgang van de werfzone van Oosterweel. "Ook landbouwers met akkers en velden die zich in een perimeter van 15 kilometer bevinden, wachten op antwoorden in verband met hun oogsten of pluk", vertelt Tycho Van Hauwaert. "Het FAVV gaf al eerder aan dat de resultaten van metingen op landbouwproducten rond Zwijndrecht 'geruststellend' zijn. Maar deze metingen voldoen niet aan de meest recente EFSA-gezondheidsadvies. Dus een antwoord op de hamvraag voor de betrokken landbouwers blijft voorlopig uit: zijn de producten die ze verkopen gezond? En als dat niet zo is, zullen de gevolgen dan gecompenseerd worden?"

Een lichtpuntje volgens BBL is alvast dat de PFOS-concentraties de voorbije tien jaar gedaald zijn in eieren en in de bodem. "Sinds 2002 wordt er geen PFOS meer geproduceerd door 3M en komt er dus ook geen nieuwe PFOS meer in onze leefomgeving terecht. Een PFAS-ban (een ban op de ruimere groep waar PFOS deel van uitmaken) is de enige manier om een sterke daling van blootstelling te krijgen", aldus Van Hauwaert.

“ Vlaanderen is op vlak van een PFAS-beleid een voorloper en dat willen we zo houden, maar Europa mag niet achterblijven

Zuhal Demir - Vlaams minister van Omgeving

Bal in het kamp van de EU

Als antwoord op de kritiek dat het FAVV te laks zou omgaan met de PFOS-waarden, zegt het voedselagentschap te wachten op geharmoniseerde richtlijnen van de Europese Commissie over de limieten voor PFOS. "We hebben de Europese Commissie gevraagd om zo snel mogelijk normen vast te leggen en die zullen er komen via een spoedprocedure", aldus woordvoester H  l  ne Bonte.

Vlaams minister van Omgeving Zuhal Demir (N-VA) liet ook al weten dat alle regeringen van ons land het eens zijn om de Europese aanpak van PFAS te agenderen op de eerstvolgende Europese Raad Leefmilieu. "Samen met Nederland, stukken van Duitsland en Scandinavië is Vlaanderen   n van de weinigen die aan een beleidskader rond PFAS werkt. We zijn op dat vlak een voorloper en dat willen we zo houden, maar Europa mag niet achterblijven. Tijdens de Europese Raad Leefmilieu zullen mijn collega-ministers en ikzelf op tafel te kloppen en Europa tot verstandige acties te brengen", zegt Demir.

Toxicologen: "Geen acuut gevaar"

Tijdens de eerste zitting van de Vlaamse onderzoekscommissie naar de PFOS-vervuiling van 2 juli brachten verschillende toxicologen een enigszins optimistische boodschap: "Er is geen reden tot paniek". Het gehalte aan PFOS in onze omgeving daalt en de effecten laten zich slechts op lange termijn voelen.

Professor Nicolas Van Larebeke, toxicoloog aan UGent en VUB, opende zijn betoog met de stelling dat het quasi onmogelijk is om zwart op wit te bewijzen dat een bepaalde stof kanker veroorzaakt bij de mens. Dat is ook onmogelijk voor bijvoorbeeld tabak. De ontkenning van de causaliteit door 3M is dus irrelevant, oordeelde hij. "Om het kankerrisico bij de mens vast te stellen moeten we een beroep doen op dierenproeven", zei Van Larebeke. "Tal van industriële belangengroepen proberen ons wijs te maken dat er weinig verband is tussen kanker bij dieren en bij mensen. Dat is niet zo. De mechanismen zijn dezelfde." Op die manier, en via epidemiologisch onderzoek bij de mens, werd bewezen dat blootstelling aan PFAS het risico vergroot op onder meer borstkanker, ovariumkanker, teelbalkanker en nierkanker. De enige reden om dat te ontkennen zijn economische belangen, aldus Van Larebeke.

Professor Jamie C DeWitt, toxicoloog aan de East Carolina University, voegde daar nog aan toe dat PFOA en PFOS ook een grote immuundreiging vormen voor de mens. "De stoffen grijpen in op onze respons op vaccins", zei DeWitt. "We zitten midden in een epidemie waar die respons cruciaal is. Dit is dus erg zorgwekkend, zeker voor mensen die op dit moment aan PFOS worden blootgesteld. Uit studies blijkt bovendien dat mensen met een hoge waarde aan PFBA (een verwante stof, red.) in hun bloed aan ergere COVID-infecties lijden en langer in het ziekenhuis moeten blijven."

Toch is er geen reden om te panikeren, vonden de experts. "Het zijn stoffen waar we vanaf moeten raken", zei professor Greet Schoeters van VITO en de UA. "We moeten de bronnen aanpakken. Maar acuut gevaar is er niet. Er moeten wel dringend metingen gebeuren. We hebben bijvoorbeeld geen duidelijk zicht op de werkelijke gehalten in de eieren."

Ook Van Larebeke waarschuwde voor paniek. "Daar is geen reden voor. De zwaarste contaminatie, althans met de oude PFAS, ligt achter ons en onze blootstelling is vandaag aan het dalen. De effecten zijn meestal niet erg uitgesproken, dus we worden volgens mij niet geconfronteerd met een ramp. PFAS is veel minder krachtig dan dioxines of asbest. Maar er is wel voorzichtigheid geboden met de nieuwe PFAS-derivaten, waarvan de toxiciteit nog niet bekend is", besloot hij.

Bron: Belga / Eigen verslaggeving

VILT vzw

Koning Albert II Laan 35

1000 Brussel

Belgium

Contact

T •

M • info@vilt.be

Volg ons op:

[screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/](https://www.facebook.com/vilt.nieuws/)

[screenreader.visit us on our twitter page: https://twitter.com/vilt_nieuws](https://twitter.com/vilt_nieuws)

[screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/](https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/)